הוראות לט"ו שבט

פירות וירקות טריים

אבוקדו / אגס / קיווי / קוקוס / מנגו / פאפאיה / קרמבולה / אבטיח / בננה / פסיפלורה / מלון – בחזקת נקי מנגיעות. במידה והפרי מאוד בשל ורך, יש לחשוש ולבדוק מתולעים. (רימות זבוב).

אוכמניות / חמוציות - יש לבדוק מתולעים.

כנימות מגן באשכולית

פירות הדר – לבחון ולבדוק אם מצוי כנימות מגן על הקליפה (ראה תמונה), בעת קילוף הפרי או בסחיטה, להקפיד שהכנימות לא יחליקו לפרי או למיץ. לפעמים מצוי תולעים (רימות זבוב) בתוך בשר הפרי. בגידול פרטי או ביבול נכרי, שכיחות הנגיעות יותר גבוהה. קליפת הפרי מרוחה בדונג שיש בו חששות איסור, לכן אין להשתמש בקליפה.

מיץ הדרים הטרי הנמכר בחנויות שבהשגחה, עובר סינון בנפה של 70 מ"ש לאחר הסחיטה.

פירות קיץ – כל סוגי הפירות בפרט פירות הנשירים, באופן שהפרי רך ובשל מאוד (ממוסמס), יש לחשוש לנגיעות ולבדוק היטב מתולעים כגון (רימות זבוב, תולעים לבנות קטנות מאוד). יש להדר לקנות סחורה סוג א'. [לעתים רחוקות עלול הפרי להיות נגוע בכינמת הדבוקה לקליפת הפרי החיצונית.]

ענבים – על פי רוב בחזקת נקי. בגידול פרטי או יבול נכרי יש לחשוש ולבדוק מתולעים (רימות זבוב).

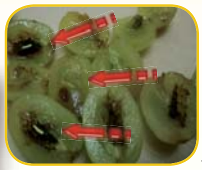

רימות זבוב בענבים

שימורים – אפרסקים / אננס / משמש – על פי רוב בחזקת נקי.

פטל / תות עץ – הפרי נגוע מאוד והבדיקה קשה.

אננס שלם – בעלי הכותרת ובקליפת הפרי עלולים להיות חרקים, לכן יש להסיר העלים ולקלף היטב את כל עובי הקליפה ולשטוף.

כנימת מגן באפרסמון

תמר לח קפוא חיאני – על פי רוב בחזקת נקי, מומלץ לפתוח לבדוק.

רימון – יש להסיר את הכתר סמוך לפרי מחשש לחרקים הנמצאים בו, במקרה שהפרי נקוב או סדוק יש לפתוח ולבדוק היטב באם מצוי רימות זבוב או זחל עש (ראה תמונה).

זחל ברימון

אפרסמון – להוריד את עלי הכותרת מסביב עד תוך מגע לפרי ולשטוף היטב. לעיתים יש נגיעות של כנימות על הפרי. אם הפרי בשל מאד ורך מהרגיל יש לבדוק מתולעים (רימת זבוב). (נקודות שחורות קטנות בבשר הפרי אינן מהוות סימן לנגיעות).

רימת זבוב הפירות בדובדבן טרי

דובדבנים – יש לחשוש ולבדוק מתולעים. (רימות זבוב). (ראה תמונה)

זיתים שימורים – במפעלים שבהשגחת הרב שליט"א, בכל משלוח לפני הייצור, מתבצעת בדיקה מדגמית מנגיעות, משלוחים רבים נפסלים בגין הימצאות נגיעות בפרי, כגון רימות זבוב הזית, וכנימות.

כנימת מגן בזית

משמש – לפתוח ולבדוק נגד האור.

תפוח עץ – על פי רוב בחזקת נקי, לפעמים יש נקב בפרי שאינו נראה וקיים חשש לנגיעות בתוך הפרי, לכן מומלץ לחצות את הפרי ולבדוק.

חרובים – מבשילים זמן רב על העצים בשטחי הפקר ומאוחסנים במקומות נגועים, מומלץ לשטוף היטב מבחוץ, לבדוק אם אין חורים, עדיף לפתוח את החרוב לאורכו ולבדוק היטב שהוא נקי מחרקים.

שסק – בראש הפרי יש כעין כתר שיש בו חלל, עלול להכיל חרקים. יש להוריד את כותרת הפרי ולשטוף היטב. אם הפרי בשל מאוד ורך מהרגיל יש לחצות ולבדוק מבפנים.

זחל עש בתפוח

זחל עש החרוב בחרובים

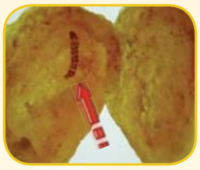

זחל עש במשמש מיובש

רימות זבוב בשזיף

רימת זבוב הזית בזיתים

תות שדה – נגוע עפ"י רוב בסוגי חרקים שחלקם אינם יורדים אפילו בשטיפה חזקה, (פורסם במודעות חוצות ע"י הרב). בחנויות שבהשגחת הרב שליט"א מתבצע בהם בדיקה מדגמית לגבי סוגי החרקים הנ"ל, לכן התות הנמכר בחנויות שבהשגחה יש לחתוך את עלי הכותרת עם מעט מהפרי, להשרות במי סבון, במידה ויש חור, יש לחצות את הפרי לשנים, לאחר השריה במי סבון לשטוף היטב היטב ולבדוק. יש להשתמש רק בתותים סוג א', תותים רכים הנראים רקובים למחצה אין להשתמש.

תאנים טריות – נגוע מאוד והבדיקה קשה.

כנימות עלה בתות שדה – בהגדלה ליד שקע הגרעין הלבן החיצוני

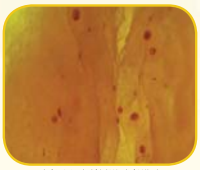

נמשים שאינם חרקים במשמש מיובש

זחל בתות שדה

רימת זבוב בתאנה טריה – דומה לבשר הפרי

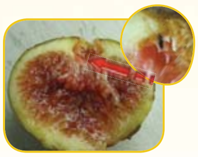

חרק מיובש בעוקץ תאנה טריה

חרקים שהוצאו מתאנים בהגדלה בעיגול

נגיעות באגוזי מלך

משה יהודה ליב לנדא
בן הרב הגה"ח מוהר"ר יעקב זללה"ה
רב אב"ד בני ברק

ב"ה א' בשבט התש"ע

לידיעת הציבור

עמל רב מושקע בהשגחה בחנויות הפיצוחים ופירות היבשים.
כיון שבעיני הציבור נראים הדברים כפשוטים
וכשרים ללא השגחה באתי בזה לפרט הדבר.

- פירות מסוכרים – פפי-ה אננס ובננה וכו' ללא הכשר יש חשש מתמציות המצריכים השגחה מחשש איסור.
- מישמש, צימוקים מיובשים, שקדים – יש חשש ערלה וטבל (בתוצרת הארץ) יש לבדוק היטב מחרקים.
- קליפות הדרים – יש חשש ערלה, ושרצים (כינמות), הדונג שעליהם בחשש איסור.
- צימוקים וחמוציות – מרוחים בשומן בחשש איסור, חשש ערלה – בתוצרת הארץ.
- שזיפים יבשים – יש חשש ערלה וטבל, עוברים בישול אחרי היבוש ומרוחים בשומן.
- תאנים – הבדיקה קשה מאוד וברובם מתולעים.
- אגוזי פקאן – בשוק רובם תוצרת הארץ, חייב בתרו"מ.
- חמניות וגרעיני אבטיח – יש עדיין בשוק בחשש איסור ספיחי שביעית.
- קלית הפיצוחים נעשית בתנור, שיש להשגיח שלא נאסר מערלה וטבל.
- חומוס קלוי – כפי שפורסם אין בחנויות שבהשגחה משם שהם באיסור בישולי נכרי. הפיצוחים לסוגיהם, גרעינים ואגוזי קשיו יש לבודקם מתולעים.
- בטנים מצופים (קבוקים) – יש עליהם בלילה מקמח ומים, יש בהם חשש תולעים. (דרך אגב: ברכתם בורא מיני מזונות).
- תירס מנופח – (פופקורן) עדיין קיים בשוק בחשש ספיחי שביעית, צריך בדיקה מתולעים לפני הניפוח.

הציבור מוזהר להקפיד לקנות בחנויות שבהשגחה ולבדוק כל הנ"ל מתולעים!

הערה: המוצרים הארוזים הנמכרים בחנויות שבהשגחה אחריות כשרותם, לפי ההכשר המודפס עליהם.

וע"ז באעה"ח
משה יהודה ליב לנדא
רב אב"ד בני ברק

חידקוניות בתמר

זחל בתמר

אקרית בין קפלי התמר
תמונה מס' 1 – קפלי התמר ראה חץ
תמונה מס' 2 – קפלי התמר בהגדלה והחרק במרכז
תמונה מס' 3 – האקרית על התמר בהגדלה

כנימות – ייצור בעל חי הרוחש וזוחל עם התהוותו, לאחר זמן מתכסה בשעוה ונצמד לקליפת הפרי, למראית עין נראה בצורת עיגול או פסיק בצבע חום כהה.

פרי וירק מיובש ומסוכר

בפירות היבשים הנמכרים בתפזורת, כיון שהם דביקים ומסוכרים, עלול להמצא בהם חרקים גם בחלקם החיצון.

אגס / אננס / אפרסק / חבוש / מלון / קוקוס / לואיזה / גינגר / מנגו / בננה צ'יפס / פאפאיה / תפוח עץ מיובש – בחזקת נקי.

אתרוג מסוכר – חשש כנימות (ראה ערך פירות הדר)

לדר באריזה סגורה – קיים ייצור העשוי מטיב ירוד, לכן עלול להיות נגוע בחרקים.

תפוז סיני מסוכר / קליפות הדרים – במפעלים שבהשגחת הרב שליט"א, בכל משלוח לפני הייצור, מתבצעת בדיקה מדגמית מנגיעות, משלוחים רבים נפסלים בגין המצאות נגיעות כינמות בקליפת הפרי, (ראה פירות הדר).

אפרסמון - בחזקת נקי (נקודות שחורות קטנות בבשר הפרי אינן מהוות סימן לנגיעות).

דובדבנים מסוכרים – במפעלים שבהשגחת הרב שליט"א, בכל משלוח לפני הייצור, מתבצעת בדיקה מדגמית מנגיעות, משלוחים רבים נפסלים בגין המצאות נגיעות-תולעים (רימות זבוב) בפרי.

תולעים בדובדבן שחור מיובש

דובדבנים שחורים – קיים בהם נגיעות, לכן יש לבצע בהם בדיקה מדגמית, להשרות במים רותחים עד שיתפחו, לפתוח ולבדוק, באם נמצא נגיעות עדיף לא להשתמש.

משמש מיובש – קיים בהם נגיעות זחל חום שחור, לכן יש לפתוח ולבדוק כנגד האור. (בסחורה ישנה עלולים להיות אקריות-חרקים קטנים, הנראים כנקודות קטנות בצבע שקוף – לבן.) נקודות חומות כנקודות חן הנמצאים מעל קליפת המשמש ואינם מתקלפים בקלות, הם חלק בגידול הפרי ואינם נגיעות כינמת.

צימוקים / חמוציות / אוכמניות – יש לבצע בהם בדיקה מדגמית, להשרות במים חמים, לבדוק היטב מה שצף למעלה, במידה ונמצאו חרקים רצוי לא להשתמש בכל הסחורה, מכיון שבתוך הפרי עלול להיות נגיעות שלא ניתן לבדוק. בכל מקרה מומלץ לשטוף היטב את הפרי לפני השימוש.

שזיף מיובש – יש לחצות ולבדוק.

תמר מיובש – לעיתים נגוע בזחל חום/שחור בתוך בשר הפרי, ע"כ יש לחצות את הפרי בסכין, להוציא את הגלעין ולבדוק כנגד האור משני הצדדים. בסחורה ישנה עלול להופיע מעל קליפת הפרי אקריות - חרקים קטנים הנראים כנקודות קטנות בצבע שקוף – לבן.

תאנים מיובשות – נגוע מאוד והבדיקה קשה.

פיצוחים אגוזים וגרעינים

עם קליפה

אגוז פקאן / גרעיני דלעת (גרעינים לבנים) / סויה – על פי רוב נקיים אם הם שלמים.

אגוז מלך / גרעינים שחורים / שקדים / בונדוק / בוטנים – יש לבדוק.

גרעיני אבטיח – לעיתים רחוקות נגוע.

ערמונים – לקלף ולבדוק מבפנים שהפרי שלם ואין לו קורים או פירורים, אפשר לבדוק גם לאחר בישול.

ללא קליפה

אגוזי מלך / חמניה (גרעינים שחורים) / בונדוק / מקדמיה / צנובר / בוטנים / פקאן / אגוז ברזיל / שקד מקולף – פרוס, שלם, גפרור / גרעיני דלעת (גרעינים לבנים) – יש לבדוק. (אופן הבדיקה היעיל ביותר ע"י ניפוי בנפה מס' 8 מ"ש (חורים גדולים) – לנפות ע"ג נייר (עדיף בצבע תכלת) ולהתבונן בנשורת באם יש חרקים שחורים או קורים ומילבן), כמו כן יש לבדוק אם יש בהם חורים.

אגוז קשיו / אגוזי גן עדן (פיסטוק חלבי) – יש לחצות ולבדוק. (פירורים חומים דקים בין החצאים הם בדרך-כלל שאריות קליפה חיצונים ואינם סימנים לנגיעות).

קבוקים (בוטנים מצופים בבלילת קמח) – אלו שבהשגחת הרב שליט"א הקמח עובר ניפוי, קלוי בתנור מיוחד שאין בו קליית עכו"ם אסורה. לפני כל יצור מתבצעת בדיקה מדגמית באיכות של הבוטנים, משלוחים רבים נפסלים בגין נגיעות.

שקדים ופקאן (פקאן סיני) מסוכר – במפעלים שבהשגחת הרב מקפידים לייצר מסחורה באיכות טובה ובחזקת נקי.

כתב הרב "כף החיים" זצ"ל (הלכות תולעים סי' פד' ס"ק קג')

וזה לשונו: וגם כי התולע דומה למוץ התאנים ולפעמים אינו נראה עד שיסתכל בו הרבה ועל כן צריך ליזהר בבדיקתו מאוד מאוד. עכ"ל

מוגש ע"י מערכת הכשרות של
הרה"ג רבי משה יהודא ליב לנדא – רב אב"ד בני ברק